

PESUMAJA TÖÖTAJA I, II

EESSÕNA

Pesumaja töötaja I, II kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Teeninduse Kutsenõukogu juurde moodustatud puhastusteeninduse töörühm koosseisus:

Ain Peensoo	OÜ Sanmal
Marju Kiviloo	AS Hotell "Viru"
Andres Eirand	AS Serviks
Mati Arro	Eesti Jäätmekäitlejate Liit
Eve Koppel	AS Saarmas
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 5. aprill kuni 3. mai 2000 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid kümne ettevõtte esindajad.

Pesumaja töötaja I, II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

See kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskuseõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuseõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Pesumaja töötaja I, II kutsestandard on kinnitatud 30. mail 2000 Teeninduse Kutsenõukogu otsusega nr. 4.

Kutsestandard on registrisse kantud

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsevalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetset tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsevalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele teadmistele ja oskustele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele.

Erioscused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud teadmised ja oskused, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isikuomadustele ja võimetele.

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub pesumaja töötaja puhastusteeninduse valdkonda, kood 7470.
Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub pesumaja töötaja seadme- ja masinaoperaatorite pearühma, kood 8264.

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Pesumaja töötaja I, II
Inglise keeles:	Laundry Worker I, II
Soome keeles:	Pesula-työtekija I, II
Vene keeles:	Работник прачечной I, II

5 KUTSEKIRJELDUS

Pesumaja töötaja töö sisu on erinevate tekstiilesemete pesemine ja puhastamine. Ta peab tundma tekstiilmaterjalide ja kiudude omadusi, puhastusaineid, töövahendeid ning masinaid.

Töötamine pesumajas eeldab normaalset füüsilist tervist, loomupärast puhtuse loomise vajadust ning hoolikust ja täpsust.

Pesumaja töötaja peab oskama iseseisvalt oma tööd organiseerida ning olema võimeline meeskonnatööks. Kokkupuude materiaalseste väärustega eeldab ausust, usaldatavust ning kutse-eetika järgimist.

Pesumaja töökeskkonnas puutub töötaja kokku kuumuse, niiskuse, tolmu ja erinevate kemikaalidega, mis võivad ülitundlikel inimestel põhjustada allergiat.

Kutse eeldab valmisolekut töötada ka puhkepäevadel ja riiklikel pühadel.

Pesumaja töötaja I kutsequalifikatsiooni tõendamisel on soovitatav haridustase põhiharidus ja kutsealane koolitus või kutsekeskharidus.

Pesumaja töötaja II kutsequalifikatsiooni taotlemisel on lisaks nõutav vähemalt 1 aastane kutsealane töökogemus, mis on eeltingimuseks töötamiseks ka keemilise puhastuse valdkonnas ning keerukama automaatikaga pesumajades.

See kutsestandard on aluseks põhihariduse järgse kutsekeskhariduse õppekava koostamisele.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

- 6.1.1 Majandus – algtase (vt lisa A)
- 6.1.2 Tööõigus – algtase (vt lisa A)
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tervishoid ja tööhügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) elektriõhutus
 - 4) esmaabi andmine
 - 5) vormiriietus ja isikukaitsevahendid
 - 6) tegutsemise ohuolukordades ning päästeteenistuse korraldus Eestis
 - 7) turvasüsteemid
 - 8) jäätmekäitlus
- 6.1.4 Suhtlemine – kesktase (vt lisa A)
 - 1) suhtlemistehnikate valdamine
 - 2) konfliktidega toimetulek
- 6.1.5 Eesti keel – algtase (vt lisa B)

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Töökoha korraldamine
- 6.2.2 Töö normeerimise alused
- 6.2.3 Põhilised tekstiilmaterjalid ja kiud
- 6.2.4 Riietusesemete logistika
- 6.2.5 Materjalide määrdumuse astme määramine
- 6.2.6 Tekstiilmaterjalide hooldusmärgid
- 6.2.7 Plekkide määratlemine ja plekieemalduse tehnoloogia
- 6.2.8 Masinate ja seadmete kasutamine ja hooldamine (vt lisa C)
- 6.2.9 Pesupesemise tehnoloogia
- 6.2.10 Pesuained
- 6.2.11 Pesupesemise mõju keskkonnale
- 6.2.12 Riietusesemete markeerimine pesumajas
- 6.2.13 Pesu viimistlemine
 - 1) kalandreerimine
 - 2) triikimine
 - 3) pressimine
- 6.2.14 Keemilise puhastuse tehnoloogia
- 6.2.15 Nahast ja karusnahast materjalide puhastamine
- 6.2.16 Klienditeenindus – kesktase (vt lisa A)
 - 1) teeninduskultuuri alused
 - 2) kiituste ja kaebuste käsitlemine
 - 3) vastutuse tunnetamine oma klientide eest
 - 4) kutse-eeetika põhitõed
- 6.2.17 Laomajandus – algtase (vt lisa A)

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Arvuti kasutamine – AO1, AO2 (vt lisa D)
- 6.3.2 Materjalide värvimine
- 6.3.3 Materjalide pisiparandustööd

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 6.4.1 Kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus)
- 6.4.2 Suhtlemisvalmidus
- 6.4.3 Koostöövõime, koostöövalmidus
- 6.4.4 Õpivalmidus
- 6.4.5 Vastutusvõime (täpsus, korrektsus, usaldatavus, kohusetunne, enesedistsipliin)
- 6.4.6 Säätlikkus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Pesumaja töötaja I, II kutsestandardi on kinnitanud Teeninduse Kutsenõukogu koosseisus:

Toomas Undusk	Eesti Hotellide ja Restoranide Liit
Donald Visnapuu	Eesti Hotellide ja Restoranide Liit
Leelo Ilbis	Eesti Turismifirmade Liit
Margit Hallmägi	Eesti Giidide Liit
Juhan Pihlap	Kaupmeeste Liit
Priit Ilves	Eesti Kokkade Ühing
Ritta Roosaar	Eesti Baarmenide Liit
Ene Saar	Eesti Teenindus- ja Kaubandustöötajate ametiühing
Helle Aruniit	Riigi Tarbijakaitseamet
Manus Laasma	Eesti Tarbijakaitse Liit
Peep Kirsima	Eesti Linnade Liit
Reet Neudorf	Haridusministeerium
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Mall Pink	Majandusministeerium
Mati Arro	Eesti Jäätmekäitlejate Liit
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; suure hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäeva elu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste;

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesisetes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäeva elu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste;

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

TÖÖVAHENDID, SEADMED JA MASINAD

1. Töövahendid
 - 1.1 Pesuharjad
 - 1.2 Pritspudelid
2. Seadmed ja masinad
 - 2.1 Markeerimismasinad
 - 2.2 Pesumasinad
 - 2.3 Triikimisseadmed
 - 1) pressid
 - 2) kalandrid
 - 3) mannekeenid
 - 4) triikimislauad
 - 2.4 Kuivatid
 - 2.5 Keemilise puhastuse masinad
3. Kärud
4. Vannid
5. Transportöörid

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL – European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)
7 moodulit:

- AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond
- AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldussüsteemid
- AO3 – Tekstitöötlus
- AO4 – Tabelitöötlus
- AO5 – Andmebaasid
- AO6 – Arvutigraafika
- AO7 – Interneti kasutamine

AO1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1. Infotehnoloogia kasutamine
2. Eesti ja infotehnoloogia

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

1. Põhimõisted ja terminid
2. Arvuti kasutamine
3. Failid ja kaustad

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rft)
2. Töö olemasoleva dokumendiga
3. Uue dokumendi loomine
4. Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis
5. Teksti välimuse muutmine
6. Lehekülje kujundus
7. Töö tabelitega
8. Seosed teiste dokumentide ja programmidega
9. Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll
10. Dokumendi trükkimine

AO4 TABELTÖÖTLUS

1. Töö olemasoleva tabeliga
2. Uue tabeli loomine
3. Tabeli kujundamine
4. Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)
5. Arvutused tabelis
6. Diagrammi loomine
7. Diagrammi parameetrite muutmine
8. Dokumendi päise ja jaluse loomine
9. Tabeli trükkimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Olemasoleva andmebaasi kasutamine
2. Uue andmebaasi loomine
3. Päringu koostamine
4. Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
5. Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
6. Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

AO6 ARVUTIGRAAFIKA

1. Esitluse loomine
2. Kujundamine ja joonistamine

AO7 INTERNETI KASUTAMINE

1. Elektronkiri
2. WWW
3. Uudisgrupid
4. Listid
5. FTP